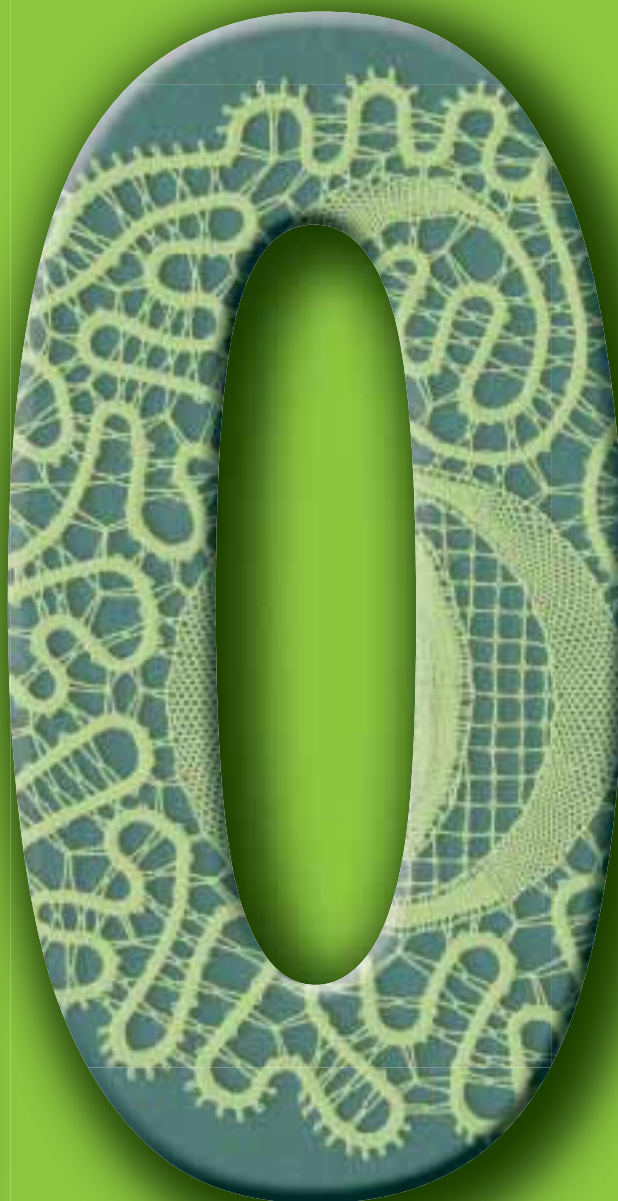

ISSN 1849-9775

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT
SPLIT, 2016, LETO XXIV. ŠT. 194

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT

GLASILO FINANCIRA URAD ZA
NARODNE MANJŠINE VLADE
REPUBLIKE HRVAŠKE

zanj mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA
20 let

UREDNIKA
Vera HRGA

UREDNIŠKI ODBOR
Cveto ŠUŠMELJ
Nadežda ETEROVIĆ
Ivan KOSMOS

LEKTORICE IN PREVAJALKE
Vera HRGA
Dada ŠANTIĆ
Ana MATUSINOVIĆ

PRIPRAVA IN TISK
DES Split

NATISKANO
350 izvodov

RAZPORED AKTIVNOSTI

Ponedeljek: od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Torek: od 18.00 - 21.30 DOPOLNILNI POUK
Sreda: od 17.30 - 19.30 KLEKLJANJE ČIPKE
Četrtek: od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Petek: od 18.00 - 20.00 DRAMSKO LIT. URICE
Sobota: od 10.00 - 12.15 DOPOLNILNI
POUK IN OTROŠKE DELAVNICE

Uradne ure tajnice:
ponedeljek, sreda in petek zjutraj od 9.00-12.00 ure
Društveni prostori so odprti vsak dan, razen sobote,
nedelje in praznikov od 9.00-12.00

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO
TRIGLAV SPLIT

Šibenska 3, 21000 SPLIT, HRVAŠKA
Tel: 021 343 137, Fax: 021 321 434
Uradni mobitel: 091 150 44 98

E-mail: slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

www.triglav-split.hr

Iz življenja društva

- 24. Let zvestobe Prešernu
- Prvemu slovenskemu pevcu v čast
- Moj glas, moja pot
- Uvertura v proslavo jubileja
- 20 let Mešanega pevskega zbora Triglav Split
- Umetniško poustvarjanje profesorice Tatjane Kurajica
- Življenje s pesmijo je lepše
- Klekljana čipka: nežna, droba, prefinjena, razkošna, enkratna, drugačna.
- Dvajset let z bulo in klekeljni je za nami
- Občni zbor
- Slovo od starega
- Finančno poročilo v barvah in kilogramih

Iz drugih društev

- Slovenci v Zadru
- Neke lepe besede
- Obisk Slovenskega kulturnega društva Triglav v Splitu

Pouk- odrasli

- Slovenščina v Splitu
- Pesnimo

Kekci

UTRINKI, ŠALE, RECEPTI

- Unescov mednarodni dan materinščine
- Prešernove nagrade
- Zmajčki rastejo
- Slovo Umberta Eca
- Bo Slovenka z mačjim pogledom prva dama ZDA?

KOLAŽ

VELEPOSŁANISTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM
Alagovićeva 30, 10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: (+) 3851 6311 000, Fax: (+) 3851 61 77 236
Elektronska pošta: vzg@gov.si
Spletni naslov: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzularni oddelek Veleposlanitva:
Tel: (+) 3851 631 1014, Fax: (+) 3851 468 0387
Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu
Istarska 9, 21000 Split, Hrvatska
Tel/Fax: (+) 385 21 389 224
Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
G. Branko Roglić, častni generalni konzul

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

Načrtovane aktivnosti do konca junija:

09. april ob 18.00 uri	koncert MePZ Triglav Split v Kozini
10. april ob 17.00 uri	nastop MePZ Triglav Split v Italiji (Proseco Contovello) na Reviji Primorska poje
12. maj ob 18.00 uri	prezentacija knjige „Parobrodi Jadrana na razglednicama“ avtorja Mitje Lamuta iz Ljubljane, v prostorih SKD Triglav Split
14. maj ob 19.00 uri	koncert MePZ Triglav v Umagu
17.-22. maj	slikarska kolonija v Turnj
28. maja ob 19.00 uri	nastop MePZ „Encijan“ iz Pulja in MePZ Repentabor v Mestnem lutkovnem gledališču v Splitu
16.-20. junij	sodelovanje klekljarske skupine SKD Triglav na 7. Mednarodnem festivalu čipke na Pagu
17. junij ob 19.00 uri	koncert MePZ Triglav v Novem mestu
18. junij ob 20.00 uri	nastop MePZ Triglav Split na Koncertu zamejskih zborov v Šentvidu pri Stični
19. junij ob 13.00 uri	nastop MePZ Triglav Split na Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični
21. junij ob 19.00 uri	prireditev ob zaključku šolskega leta
25. junij	slovesno praznovanje Dneva državnosti RS in RH
24.-26. junij	sodelovanje klekljarske skupine SKD Triglav Split, na 17. Svetovnem čipkarskem kongresu OIDFA v Ljubljani

So trenutki, ki se jih ne sme pozabiti

ŽLAHTNOST SIMBOLOV, KI NE POTREBUJEJO BESED

Planica 20.marca 2016

Pravijo, da nikoli ni tako slabo, da se ne bi - prej ali slej - na obzorju prikazalo sonce in nas s svojimi toplimi žarki ogrelo vse do srca.

Nekaj takšnega se je zgodilo danes v dolini pod Poncami, v Planici.

Kako neskončno daleč - kot bi se dogajalo na nekem povsem drugem planetu - je bila v teh trenutkih Slovenija v primerjavi z nekaterimi dogodki, ki so se odvijali v prestolnici!

Res, bilo je nepozabno.

In že jutri, ko bo nov delovni dan, ko se bo ponovno 'začelo' soočanje s slovensko kruto realnostjo, sem prepričana, da nam bo šlo lažje tudi takrat, ko bo, morda, treba udariti po mizi in reči: "Dovolj je bilo, tako ne gre več naprej!"

Planica naj daje moč, energijo in upanje še dolgo časa! In slovenska himna, ki je te dni tolikokrat donela pod Poncami - tudi!

So trenutki, ki se jih ne sme pozabiti.

In ti - iz Planice, naj trajajo in trajajo.....

Milena Miklavčič

24 LET ZVESTOBE PREŠERNU

Leta 1993 smo slikarji naše slikarske sekcije prvič postavili razstavo slik, posvečeno Kulturnem prazniku v spomin slovenskemu velikanu poezije dr. Francetu Prešernu.

Tako smo tudi letos, pred polnim prostorom obiskovalcev v našem društvu, na sam dan Kulturnega praznika 8. februarja, ponudili na ogled 13 slik v različnih tehnikah slikanja in z različno tematiko.

Razstavljalo je 6 slikarjev. Posebno me veseli, da se je tokrat prvič predstavila mlada nadarjena 14-letna deklica Yasmine Doršner. Trdo sem prepričan v njeno slikarsko bodočnost in verjamem, da se bomo o tem prepričali na naših prihodnjih razstavah.

Da bi nam ta večer, oziroma razstava, ostala v lepem spominu, se je trudil naš MePZ. Zapel nam je nekaj

lepih slovenskih in dalmatinskih pesmi. Kulturnem delu tega našega programa se je pridružila tudi recitatorska sekcija našega društva. Ker so pustni časi, je naša tajnica, gospa Ana Matusinović recitirala Prešernovo pesem UČENEC (bol znano kot O,PREDPUST).

Čast otpretju letošnje slikarske razstave pa je pripadla naši recitatoriki Ani. Z izbranimi besedami je pohvalila slikarje za razstavljene slike in jim zaželela še v bodoče uspešno lepo slikanje in razstavljanje.

Po ogledu razstavljenih slik pa sproščen klepet ob kozarčku pijače, fritulah in kroštulah. (dalmatinski izraz za naše miške in flancate)

Bilo nam je lepo, nasvidenje do prihodnje razstave.

I.Kosmos

V čast prvemu slovenskemu pevcu

Ni potrebno ponavljati koliko dan, posvečen spominu in v čast našemu prvemu pevcu, Francetu Prešernu, in posvečen kulturi nasploh, nam Slovencem zunaj matične domovine pomeni. Za ohranitev slovenstva in svoje identitete se je slovenska skupnost na teh prostorih oprijela prav kulture, vrednote, ki je zatočišče najzlahotnejših človeških lastnosti – ustvarjalnosti in inovativnosti, ki krepi medsebojno razumevanje, povezanost in sodelovanje, med Slovenci, med sosedi, med narodi. Lahko je nevidna in neotipljiva, toda v vsakem primeru je ključen del našega bivanja, sobivanja, obstoja in razvoja.

S pomočjo kulture smo se izoblikovali v to, kar smo, v to, kar na tem prostoru predstavljamo. To kar smo in kar imamo, smo dolžni ohranjati in negovati, se istočasno prilagajati novim okoliščinam, novim izzivom in spremembam.

Kot običajno smo se tudi letos na ta praznični dan z veseljem in intenzivno pripravljali. Že dolgo časa sem si jaz osebno, pa verjamem še kdo, želela da med nas znova kakšna slovenska gledališka skupina prinese lepo slovensko besedo.

Pa sem si, in tudi vam, željo izpolnila.

“Dober glas seže v deveto vas”, pravi pregovor. Danes, ko so vse vasi zapletene v mrežo virtualnega sveta ima ta glas široko odprte poti, ki s pritiskom na gumb bliskovito prispejo v vsako vas.

Moj glas, moja pot je tako prispel tudi na moja ušesa in bil hipoma izbran za dogodek letošnjega praznika.

Moj glas, moja pot

“Daj, povej, kako živiš, če je tvoje srce zazidano?

In kako je, če nenadoma začutiš celo paleto čustev?”

Celo paleto čustev smo začutili vsi, ki smo si na predvečer Slovenskega kulturnega praznika 2016 v Splitu ogledali monodramo za dva Moj glas, moja pot.

Protagoniska, nosilka dveh likov: hčerke Barbare in očeta Georga **Lidija Koceli** je neverjetno doživeto z nami podelila zapleten odnos med očetom in odraščajočo

deklico, med nas razlila svoja čustva, prikazala izjemne igralske in glasovne sposobnosti in uspela s publiko vzpostaviti popolno sinergijo. Grobna tišina v dvorani je to potrjevala. Brez besed smo ganjeni zapuščali dvorano.

Režija, dramatizacija besedila in scenografija je delo **Maje Gal Štromar**, glasba **Mihe Petrica**, zvočni in svetlobni efekti so v rokah **Matevža Weberja, Črta Birsa** in **Klemna Krajnca**. Kostume je oblikovala **Maja Štamol Droljc**, a tehnični vodja projekta je **Aleksander Korber**.

Iz vsebine- Maja Gal Štromar

Moj glas, moja pot/Monodrama za dva je zgodba o deklici in ženski Barbari, ki jo je življenje v

najzgodnejšem obdobju navidezno opeharilo, a ji hkrati ponudilo neizmerno bogastvo možnosti kasnejšega soočenja z očetom in njegovo neprisotnostjo. To je tudi zgodba o očetu Georgu, siroti, ki ga je Barbara neizmerno ljubila, a je hčerko v lastni nemoči in družinski determiniranosti tudi sam nehote razočaral. To je zgodba o odrašcanju, ki nima časovnih preprek. To je zgodba o ljubezni.

Vera Hrga

“Sveta si, zemlja, ...”

Naše bivanje v Splitu je bilo nepozabno, četudi tako kratko. Veliko stvari je bilo v zvezi z našim gostovanjem pri vas nepozabnih:

- vaš topel sprejem in trud z namestitvijo oz. prizadevanje, da bi bilo meni čim lepše.
- neverjeten sprejem in lutkovnem gledališču, dobra volja in pomoč tamkajšnjih tehnikov; drobna pozornost zame, kot je na primer ogreta in pospravljena garderoba.
- vzdusje med predstavo: čutila sem izjemno povezanost s publiko, energija se je med nami enostavno pretočila, dajanje in sprejemanje sta se zlila v celoto. Ko se to zgodi (in ne zgodi se vedno) je najlepše darilo publike igralcu. Verjamem, da tudi obratno.

- naše druženje ob večerji, ki je hitro preraslo zgolj prijaznost gostiteljev. Če se nikoli več ne bi srečali, tega večera v življenju ne bom pozabila.

- sprejem v vašem društvu je bil posebno doživetje. Tako dejavni, prizadevni, raznoliki in povezani ste, da je to za današnji površni, hitri čas pravi blagoslov in že kar čudež.

- Predvsem sem se zavedla vaše neizmerne navezanosti na svoj narod, na svojo Slovenijo. Mi, ki živimo v matični domovini, čutimo predvsem nepravilnosti, ki se godijo, jezo nad tistimi, ki vodijo državo tako, da jo lahko kapital izkorišča in ji jemlje moči. Vi pa ljubite svoj prvi dom, svoje doma, se zavedate korenin, jih spoštujete in iz njih rastete. Ko pomislim na vaš odnos do domovine, mi v srcu odzvanja Župančičev verz: “Sveta si, zemlja, ...”

Mogoče še besedo o predstavi: je avtobiografska in ni, kajti presega določen osebni odnos in postaja izkušnja vsakega od nas. To me pri predstavi najbolj veseli. Da lahko dam to izkušnjo. Zame igranje pomeni uresničitev srčne želje, ki sem jo dolgo, dolgo nosila v sebi in predolgo verjela, da je igralka v meni zaspala oz. sem celo dvomila, da je kdaj bivala v meni. Tudi to je darilo: pokazati, da nikoli ni prepozno. Dokler smo živi, dokler sanjamo in verjamemo v sanje, je mogoče čisto vse. Še to, seveda: bravo za časopis. Bolj ste na tekočem kot mi doma. Predvsem pa je vaše srce dosti bolj odprto.

Prisrčne pozdrave vsem, ki smo jih spoznali.

Lidija Koceli

Uvertura v proslavo 20 letnega jubileja MePZ TRIGLAV

Plakete za dolgoletno zvestobo petju

20 let v življenju je kar lepo obdobje, to je skoraj četrtina človeškega življenja, ko se konča osnovno in srednje šolanje že polnoletne osebe. Tako je tudi z zborom, ki je živa materija in živi svoje življenje: šola se, izpopolnjuje, zori in nenehno spreminja svojo starostno strukturo ter število članov.

Ko se je pred dvajsetimi leti, 13. februarja leta 1996, zbrala skupina članov z željo, da osnujemo pevski zbor, je le-ta, če se dobro spominjam, štela 24 pevk in pevcev, ki je umetniško vodstvo in svoje glasove zaupala zborovodkinji prof. Tatjani Kurajica.

Takratni prostor v Krešimirjevi 6 je bil majhen, skorajda neprimeren za tako veliko skupino ljudi,

no vseeno smo začeli z vajami. Izbrali smo nekaj enostavnih slovenskih zborovskih pesmi, saj nismo vedeli, kakšne so naše pevske sposobnosti.

Napočil je naš prvi nastop, v Šibeniku so se zbrali Slovenci, ki so maja meseca z našo podporo osnovali našo podružnico, Slovensko kulturno društvo Dr. France Prešeren. Njihov dogodek smo obogatili z nekaj slovenskih pesmi. Kar hitro je sledil naš drugi nastop ob Dnevu državnosti Republike Slovenije v Dioklecijanovih kletih, v strogem centru našega Splita.

In tako se je začelo. Drugo leto prvič Tabor slovenskih pevskih zborov – Šentvid pri Stični, pa nastop v Slovenskem društvu TRIGLAV v Stuttgartu v Nemčiji, pa Primorska poje in tako naprej. Zbor je v svojem dvajsetletnem delovanju imel nešteto nastopov. Lahko rečem, da smo nastopali po celi Sloveniji, na Hrvaškem, kar trikrat smo peli v hrvaškem hramu kulture, dvorani Lisinski v Zagrebu, nekajkrat v Italiji in dvakrat v BiH.

Najštevilnejši smo bili leta 2000-2001, ko je zbor štel kar 36 pevk in pevcev. Število se je stalno spreminjalo, zdaj se pa v zboru že nekaj let poje 22-24 pevk in pevcev.

Od prve postave zbora danes v zboru poje še 8 pevk in pevcev: Sonja Mardešić, Liljana Mužinić, Nadežda Eterović, Ivana Mikačić, Žaklina Lendić, Cveto Šušmelj, Joško Gerželj, Ivan Kosmos, zbor pa

vsa ta leta vodi naša priljubljena zborovodkinja prof. Tatjana Kurajica.

V ponedeljek, 15. februarja smo po skrajšani vaji napravili interno proslavo naše obletnice. Poleg članov zbora se je našemu slavlju pridružilo še nekaj članov, ki so nam zmeraj pripravljeni pomagati. Za vse ostale člane društva in ljubitelje zborovskega petja v Splitu pa bomo našo 20. obletnico slovesno proslavili 10. marca s celovečernim koncertom v palači Milesi, zavodu HAZU na Vočnem trgu.

Ta večer je bil res poseben. Najprej smo podelili 9 plaket za 20 in 2 plaketi za 10-letno zvestobo našemu

zboru, a zborovodkinja je od nas dobila še lep šopek vrtnic. Za bogato obloženo mizo so poskrbele naše pevke in naša Tanja, ki je pa imela še poseben osebni razlog, da nas bogato pogosti.

Bilo je res veselo, do poznih večernih ur je iz prostorov našega društva zvenela slovenska in dalmatinska pesem.

I. Kosmos

20. obletnica Mešanega pevskega zbora „Triglav“ Split

Mešani pevski zbor „Triglav“ Split je nastal leta 1996. V dvajsetih letih delovanja pod umetniškim vodstvom prof. Tatjane Kurajica je zbor kvalitetno rasel, posegal po vse bolj zahtevni zborovski literaturi in dosegal zavirljive uspehe. Zbor je najštevilnejša sekcija SKD „Triglav“ v Splitu, in eden od nosilcev kulturnega delovanja slovenske skupnosti v Splitu. Število pevcev se je skozi čas zelo spreminjalo od začetnih 40 do današnjih 24 pevke in pevcev, Slovencev po rodu, pa tudi drugih meščanov mesta Splita.

Spoštovani pevci in zborovodkinja prof. Tatjana Kurajica!

Dovolite, da Vam ob častitljivem jubileju - 20. obletnici delovanja vašega zbora izrazim iskrene čestitke, saj s svojimi uspešnimi nastopi in kvalitetnim delovanjem ohranjate slovensko narodno zavest, slovenski jezik in slovensko pesem, ki ne pozna ne let in ne meja.

Verjamem, da slovenska pesem zahvaljujoč prav vam in ostalim članom, ki so strnjeni okrog vašega društva ne bo zamrla, in da bodo prihodnje generacije rade nadaljevale vašo pot na kateri naj vas vse skupaj spremlja še obilo enkratnih glasbenih vrhuncev.

Darko Šonc,
PRESEDNIK ZVEZE SLOVENSkih
DRUŠTEV NA HRVAŠKEM

Dne 10. marca zvečer je bilo zelo svečano v veliki dvorani Palače Milesi, saj je Mešani pevski zbor ob svoji 20. obletnici v prepolni dvorani palače priredil celovečerni koncert. S svojo prisotnostjo so nas počastili visoki gostje : Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu g. Gorazd Žmavc, Častni Generalni konzul R. Slovenije v Splitu g. Branko Roglič, župan Mesta Splita g. Ivo Baldasar, predsednik Mestnega sveta mag. Boris Čurković, akademik Davorin Rudolf, načelnica Urada mesta Splita g. Marina Protić in svetovalka za kulturo pri Splitsko-dalmatinski županiji dr. Meri Maretić. S svojim prihodom nas je razveselila tudi predsednica MePZ „Divača“ g. Graciela Dolenc.

V celovečernem programu je zbor izvedel 22 pesmi, slovenske ljudske, pa tudi dalmatinske. Med prvim in drugim delom programa sta ob zvokih slovenske tradicionalne „Ob jezeru“ ansambla Avsenik, v gorenjskih narodnih oblačilih valček zaplesala Lidija Stehlik in Božo Dujmović.

Častni Generalni konzul RS v Splitu je pevkam in pevcem podelil Gallusove značke Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki jo prejmejo posamezniki za aktivno udejstvovanje na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti. Značke so sprejeli:

Bronasto:

1. Lidija Stehlik
2. Andrija Šitić

srebrno:

1. Anica Bandalo
2. Snježana Biočić
3. Ana Ćakić
4. Božo Dujmović
5. Jelena Klajić
6. Snježana Kulišić
7. Salko Šemović
8. Anica Šušmelj
9. Silva Vranković

zlato:

1. Nadežda Eterović
2. Joško Gerželj
3. Ivan Kosmos
4. Tanja Kurajica
5. Žaklina Lendić
6. Sonja Mardešić
7. Ivana Mikačić
8. Liljana Mužinić
9. Cveto Šušmelj

Gallusova
značka

Mag. Cveto Šušmelj

20 let umetniškega poustvarjanja profesorice Tatjane Kurajica, zborovodkinje, ki poslušalce in pevce povezuje v predani ljubezni do glasbe

• *Kdaj se je v Vas rodila ljubezen do glasbe?*

Moja ljubezen do glasbe se je rodila že v zgodnjem otroštvu. Doma smo poslušali klasično glasbo, a za to gre zahvala naši teti z Dunaja, ki nam je v tistih težkih časih poklanjala gramofonske plošče s tovrstno glasbo, nam poslala kar tri instrumente z notnimi materiali: klavir, violino in citre. Tako je za nas bilo povsem razumljivo po končani osnovni glasbeni šoli in po gimnaziji izobraževanje nadaljevati v tej smeri.

• *Ste zborovodkinja, učiteljica, pedagoginja, umetniška voditeljica, koreografinja z mnogimi priznanji. Kaj vas je posebno vezalo za Slovenijo?*

V OŠ Skalice, kjer sem poučevala glasbeni pouk, sem vodila folklorno skupino. Plesali smo plese iz vseh republik bivše države. Moram priznati, da sem imela najraje slovensko polko in valček, kajti moja mama je bila Slovenka.

• *Z vsestranskim zagnanim delom in avtoriteto ste 20 let oblikovali, vzgajali in vodili MePZ in ga pripeljali na zaviden umetniški nivo. Se spominjate začetkov?*

Gospa Jasmina Budanović, katere hčerka Mojca je plesala pri meni folkloro, me je povabila v Slovensko društvo, da bi tam vodila folklorno skupino. V tem času sem imela preveč obveznosti, pa tega nisem sprejela. Nedolgo za tem sta takratni predsednik Boštjan Kordiš in Vera Hrga predložila, da se v društvu ustanovi pevski zbor in tu se zgodba začne.

In tako od takrat 20 let pesem povezuje dve bogati kulturi, tradiciji, raznolikosti dveh sosednjih držav: Slovenije in Hrvaške. Skozi pesem dalmatinski kolorit, vonj Dalmacije, sonca, morja, topline prepletamo z zelenjem slovenskih gozdov, visokih gora in bistrih rek.

• *Žene vas ljubezen do glasbe, ljudi, prijateljev, obenem pa tudi velika vnema in odgovornost. Največja ste konstanta pevskega zbora.*

V teh dolgih letih se je zamenjalo veliko pevcev, toda dominantno jedro je vendarle ostalo. Z vztrajnimi vajami se je to jedro izpopolnjevalo, nadgrajevalo in danes z odličnim petjem predstavlja korenito skupnost in s čustvi prežeto izraznost. Močnejšo, krepkejšo in boljšo, saj pravijo, da je pesem čudežni napitek, ki spaja kulture in ljudi ter jih natapa z ljudskostjo, radostjo in prijateljstvom.

• *Ljudem ponujate glasbo, lepoto druženja, dajete jim priliko, da se sprostijo, oddahnejo, družijo, da izgledajo in se imajo lepo. Kaj bi zaželeli svojim zvestim pevkam in pevcem?*

Hvala vsem pevkam in pevcem, ki so vtkali sebe v ta zbor, da uspešno prevladujejo vse naporene vaje, ki so ključ do njegovega napredka.

Ob tej priložnosti bi se želela zahvaliti tudi skladateljici Olji Jelaska za njene priredbe umetnostnih pesmi.

Toda tega uspeha zagotovo ne bi bilo brez podpore vseh struktur Slovenskega kulturnega društva, predsednikovih organizacijskih sposobnosti, podpore in aktivnega odelovanja vseh članov.

Vera Hrga

Življenje s pesmijo je lepše

Že 20 let je življenje s pesmijo tukaj v Splitu lepše. To lepoto nam je pričaral nastop Mešanega pevskega zbora Triglav Split ob njihovem jubileju, 20 obletnici obstoja.

Kako mogočna je pesem, kako polna pozitivne energije, kako snažno povezuje, izžareva, umirja in razburja, širi zanosno zavest o koreninah, tradiciji, kako močno in doživeto je zapeta iz grl ljubiteljskih

pevcev slovenskih korenin tukaj v Splitu, smo se lahko prepričali na čudovitem glasbenem večeru v Palači Milesi, kjer je MePZ proslavil svojo 20 letno pot.

Kdor poje, zlo ne misli.

Slovenska pesem povezuje dobro misleče ljudi, povezuje prebivalstvo Slovenije med seboj, povezuje pa tudi Slovence v zamejstvu s prebivalci v matični državi, povezuje različne generacije in

močno prispeva k razumevanju lastnih korenin in spoštovanju slovenske tradicije, k ohranjanju maternega jezika in slovenske kulture.

Ob slovesni proslavi častitljivega jubileja so se spomini vrnil 20 let nazaj, v leto 1996, ko se je v varnem zavetju Dioklecijanove palače, v majhnih prostorih v Krešimirjevi ulici, v takratnem Slovenskem društvu zbrala skupina ljubiteljev pesmi, željnih ohranjanja korenin skozi pesem, slovensko besedo in druženje.

Ugledni gostje so uživali v zapeti pesmi

Naši Tanji z ljubeznijo in hvaležnostjo.

Na naše veliko veselje in zadovoljstvo je po uspešnih pregovorih dirigentsko palico prevzela prof. Kurajica, naša draga Tanja, ki je s svojo profesionalnostjo, pedagoškim pristopom, toplino, razumevanjem, vztrajnostjo in velikim žarom pri delu uspela iz te močno raznolike družine po starosti, interesih, pevskih sposobnostih in nagnjenih, postopoma izklesati in oblikovati pevski zbor z ugledno reputacijo, snažnim umetniškimi in vizuelnim vtisom, zadržati kontinuiteto, vzbuditi in ohraniti v vseh članih zbora veliko ljubezen, spoštovanje,

navezanost in občutek pripadanja pesmi, jeziku, kulturi in dediščini naše druge domovine Slovenije.

Obenem pa je ves čas repertoar uspešno bogatila in vanj spretno vpletala pesem Mediterana, dalmatinsko ljudsko pesem, pesem podnebja kjer se v sončni Dalmaciji, ob šelestenju borov, petju čričkov, morski modrini, cvetoči brnistri in dišeči lavandi ona rojeva, nastaja in živi in najmočneje dokazuje, da smo privilegirani in bogatejši za pripadanje dvema domovinama, dvema kulturama.

S spoštovanjem smo se ob tej priložnosti spomnili vseh pevcev, ki so nekdanje prepevali v zboru. Njihovo število je skozi čas vselej variiralo, toda to nikoli ni predstavljalo večjih težav pri ustvarjanju, delovanju.

Naporna potovanja v oddaljene kraje so se vedno zaključila z uspešnimi nastopi, koncerti.

Prvo spomladansko potovanje zbor že 20 let vodi na pevsko revijo Primorska poje, s ponosom lahko povemo tudi, da je naš zbor že dolgih 20 let udeleženec vsakoletnega množičnega srečanja pevskih zborov iz domovine in zamejstva, vseslovenskega praznika petja v Šentvidu pri Stični, kjer osvaja s šarmom pravega mediteranskega bisera.

Zbor je klena spona v sodelovanje s slovenskim društvu na Hrvaškem, bogati njihova praznovanja, v goste vabi mnoge pevske zборе iz Slovenije, Hrvaške, BIH, ter tako tke vezi med prijatelji, sosedi, rojaki.

Povezani s pesmijo, toplimi besedami, prijateljskimi stiski rok, iskrenimi pogledi in nasmehi pišejo knjigo nepozabnih spominov, kjer je z zlatimi črkami napisano, da

*Pesem ne pozna meja, jezikovnih pregrad in daljav
in življenje s pesmijo je lepše.*

Splitski župan izročila darilo predsedniku društva

Vera Hrga

Klekljana čipka, nežna, drobna, prefinjena, razkošna, enkratna, drugačna.

Klekljarska skupina SKD Triglav Split je ob 20. obletnici ustvarjanja svoje čudovite umetnine širši splitski javnosti postavila na ogled 17. marca v prostorih Mestne knjižnice Marko Marulić. Vse prisotne je pozdravila, jubilantom pa čestitala glavna tajnica Združene Slovenske izseljenske matice, gospa **Jasmina Ilič Draković**

V kratkem kulturnem programu je nastopil MePZ društva, pesem Sonje Senjanović *Jaz nisem jabolko* pa je doživeto recitirala članica dramske skupine gospa **Sonja Mardešić**.

Gospa **Ana Dešković** je razstavo odprla z besedami:

Gospa Anka Perak je iz domovine prinesla kleno zrno umetnosti ročnega klekljanja idrijske čipke in ga pred dvajsetimi leti posadila v klekljarsko skupino našega društva, kjer je vzkalilo, zraslo, ozelenelo in se rascvetelo v tisočerih čipkah.

20 let je malo in veliko. V dvajsetih letih človek odraste, v dvajsetih letih se zgodijo pomembne stvari. Ustvarjalno življenje čipkarske skupine Slovenskega kulturnega društva Triglav je staro dvajset let in je sklekljano od lepote poučevanja in učenja, potrpežljivosti, trmaste vstrajnosti, bogate duhovljenosti, ženske senzibilnosti in romantike.

Primadona današnje razstave je ročno klekljana čipka, nežna, drobna, prefinjena, razkošna, enkratna, drugačna. V niti je prenesena energija, ki se čuti v naravi, v njo je vdihnjena podoba okolja in je v interakciji z življenjem človeka. Danes bo zopet zablestela, očarala bo z različnimi bogatimi vzorci in izvedbo, lepa tudi v svoji beli preprostosti. Ponuja se v absolutni tišini, v neulovljivi harmoniji niti in oblik na irealnem ozadju čustev ter subtilnem porajanju

naših misli.

Danas, na dvadesetu obletnicu osnutka ne želim puno govoriti o čipki, budući čipka govori sama o sebi svojom nestvarnom i svezremenom ljepotom. Danas želim govoriti o klekljaricama, o svima njima koje su poosobile izreku Helene Keller da ono najbolje i najljepše ne treba samo gledati, ni doticati nego to moraš osjetiti srcem.

Tko su klekljarice koje su se mukotržno probijale kroz splet tankih niti namotanih na kleklje, učile čitati i razumjeti uzorke, koje su veliki dio svog vremena posvetile izradbi savršenog umjetničkog djela? što ih je potaklo, što ih je nadahnulo da se late klekljanja?

Teško i složeno pitanje na koje ne može nitko, pa ni one same, odgovoriti. Svaka od njih je zbog neizrecivog bogatstva svoje osobnosti, razotkrivajući čudesnu unutarnju raznolikost zbog različitih razloga započela premetati kleklje. Teško je definirati je li ih potakla druželjubivost, radoznalost, želja za učenjem i stvaranjem nečeg lijepog, nečeg novog ili odluka da se prihvati novi izazov.

Klekljarice svoju životnu radost, svoju odanost klekljanju dijele sa svima oko sebe i zato nikada nisu same, nikada neće biti usamljene.

U raskošju njihova umijeća možemo razabrati romantičnost, nepresušnu domišljatost, a ponajviše opčinjenost ljepotom i zanesenost čipkom. Uz premetanje kleklji iz njihova bića pršti živost, živahnost, srce treperi radošću, koja njihovom životu i radu daje okus, a iz duše izvire sreća koja je poput soli života. Svoju životnu radost, svoju odanost klekljanju dijele sa svima oko sebe i zato nikada nisu same, nikada neće biti usamljene.

Čipkom poput slikara stvaraju svoj imaginarni svijet, u nju pretaču svoju životnu radost, čipkom svjedoče da je radost i sreća korisno ispuniti današnji dan, da je radost dijalog sa samim sobom, da je osjećati i izraziti životnu radost najskupocjeniji talent i pozitivna energija kojom ovladavamo sebe i svijet, da je život i življenje doista prava umjetnost.

U klekljanju idrijske čipke, stvaranju svoje umjetnosti ravnoteže i čistoće izričaja, usklađivanju mašte i stvarnosti, svaka ponaosob potvrđuje da su eksponati plod dobre pripreve i mukotrpnog rada, da je svaki segment pažljivo osmišljen, da ništa nije slučajno.

Premda na prvi pogled malim, nezamijećenim koracima, na njihovom klekljarskom putu se osjeća neobičan

intenzitet angažmana, predanog, strpljivog, postupnog istraživanja i prodiranja u uvijek nove izazove, u nove dubine zapretane romantičnosti, u opčinjenost ljepotom i zanesenost čipkom. Klekljaju po originalnim nacrtima ali vole istraživati, razmišljati, maštati i stvarati privlačne i zavodljive nove oblike.

Ove mnogobrojne raznolike čipke svjedoče o zrelosti, izbrušenosti, profinjenosti i lakoći umjetničkog čipkarskog izričaja, preplavljenog čuvstvenošću, pričaju o samosvjesnoj elokventnosti i istinskoj harmoniji između čipke i interpreta. Odišu esencijalnom vrijednošću stvaranja i razgovijetnim umjetničkim govorom.

Ova se izložba svojom izjednačenošću i cjelovitošću, iznad svega autorskim izričajem svake klekljarice, može shvatiti kao svojevrsna promocija njihova osobnog umjetničkog govora natopljenog životnim iskustvom i životnom radošću.

Spoštovane klekljarice

Da so človeške roke zmožne stkati pajkovo mrežo in to z belo nitjo ste dokazale drage klekljarice z razstavo vaših stvaritev. Za tako ustvarjalnost je seveda potrebna nadarjenost, znanje, delavnost in motivacija. Z vašo ljubiteljsko dejavnostjo ste lepo izpolnile svoj prosti čas obenem pa ohranile izdelovanje čipk kot slovensko prepoznavnost. V svojem imenu in v imenu vseh slovenskih društev na Hrvaškem vam želim še obilo lepih ustvarjalnih uric.

Darko Šonc,
Predsednik zveze slovenskih društev na hrvaškem

20 let je za nami

Proslavi velikih obletnic našega zbora in klekljarske sekcije sta za nami. Vse je bilo prečudovito. Zbor je imel odličan celovečerni koncert, me pa razstavo klekljane čipke in skupno druženje ob torti, ki je bila prelepa.

Našo razstavo smo predstavile v dveh delih. Čipke v okvirih smo razstavile v našem društvu. Prtičke, namizna pogrinjala, posteljnino, spalne srajce in spodnje perilo,

oblačila, opravo za dojenčke, poročni program, kravate in nakit iz čipk smo prikazale v mestni knjižnici „Marko Marulić“ v Splitu.

Do sedaj nisem ravno dosti razmišljala o preteklih letih v številkah. Vedno sem skrbela za to, ali smo vse naredile, kakor treba. Obletnice in proslave so me spominjale na osebe in klekljarice, ki niso več z nami. Še vedno mi zelo

manjkata Anka in Senka. Prihajajo spomini na čase, ko smo bile skupaj, na naše neskončne telefonske pogovore, na sliko Senke in sebe nagnjenih nad načrti, razgrnjenimi po tleh moje dnevne sobe. To mi zelo manjka.

Do sedaj smo imele čez 70 razstav. Vsako leto se udeležujemo mednarodnih festivalov čipke v Pagu in Lepoglavi. Vsako leto smo, zahvaljujoč naši Lidiji Lasić in Dragi Urbas Keravica, tedanji direktorici Čipkarske šole Idrija, tudi na Festivalu čipke v Idriji. In vsakič, ko se svečano dviga zastava Festivala v Idriji, se spomnim leta 2003, ko jo je dvigala gospa Anka. To je čast, ki jo dožive samo najboljše in najzaslužnejše čipkarice iz Idrije in okolice, ki ji pripada geografska oznaka idrijske čipke. Vse smo bile neskončno ponosne nanjo in hvaležne, da je del svoje tradicije prenesla tudi nam. Naše navdušenje je bilo brezmejno. Še dandanes se velikokrat pogovarjamo o tem trenutku.

Leta 2005 smo bile prvič povabljeni na Mednarodni festival čipke v Lepoglavi, 2007 v Prešovu na Slovaškem, 2010 na 1. mednarodni festival čipke v Pagu. Tega junija 2010 je v Idriji naše prijateljstvo okronano s podpisom Povelje prijateljstva z Društvom idrijskih klekljaric in združenjem lepoglavskih čipkaric „Danica Bresler“. To veselo novico sem takoj po prihodu domov podelila z gospo Anko. Njena ljubezen do rojstnega kraja in idrijske čipke nikoli ni presahnila. Solze sreče in njen topli objem mi bodo za vedno greli dušo in srce. In kadar mi kaj pokvari radost in veselje v zvezi s čipko, se spomnim nje in vse ostalo postane povsem nepomembno. Potem pa poletje 2011 in tragedija, žalost in strašna bolečina. V štirih dneh sta druga za drugo odšli Senka in gospa Anka. Leto 2012 kakor da je skušalo ublažiti vse to, pa smo na

pomlad sodelovale v mednarodnem projektu slovenskih čipkaric z 12 našimi čipkami za oltarnik svetišča invalidov v Lurdu. 18. junija sem na vabilo idrijskih klekljaric in Festivala idrijske čipke imela čast kot edina čipkarica, ki ni Slovenka, dvigniti festivalsko zastavo 31. festivala čipke v Idriji. Medtem ko sem v spremstvu častne rudarske straže in idrijskih klekljaric hodila do čipkarske šole, kjer se nahaja drog, na katerem visi festivalska zastava, so se mi v glavi rojile misli kot film o vseh teh letih in vprašanje, s čim sem si zaslužila to čast. Jaz samo ljubim idrijsko čipko in vse, kar sem delala, je bilo le za to, da bodo naše čipke in naša sekcija čim boljše. V trenutku dviganja zastave na drog sem mislila na gospo Anko, na to, da je nisem nikoli izneverila in da je zagotovo ponosna name. Ponos in hvaležnost, trema in stiskanje v grlu, vse pomešano med sabo, neponovljivo. Vsak trenutek tega dogajanja bom pomnila za vedno.

15 dni zatem je zopet pomemben dogodek za nas klekljarice – od 6.7. do 8.7. 2012 sodelovanje na 15. svetovni razstavi klekljane in šivane čipke na 15. Kongresu ODIFA v Caenu, v Normandiji v Franciji, in proslava 30-letnice osnutka ODIFA, Svetovne organizacije klekljane in šivane čipke. Povabili so nas kot predstavnice Hrvaške. Organizacija šteje približno 2340 članic iz 23 držav. Leta 2014 smo se udeležile mednarodnega projekta slovenskih klekljaric z dvema našima čipkami za oltarnik Marije Brezjanske v Brezju in za cerkev Svete Marte v Vatikanu, kjer je župnikoval papež Frančišek, preden je bil izvoljen za papeža.

3.6.2016 sodelujemo v Ljubljani na Mega-klekljanju za Guinnessovo Knjigo rekordov. Od 24.6. do 26.6. 2016 pa smo povabljeni na sodelovanje na 17. svetovni razstavi čipke in Kongresu ODIFA v Ljubljani. To bo krona našega dvajsetletnega dela in finalna proslava obletnice.

In šele zdaj počasi začenjam dojemati, kaj pomeni 20 let delovanja klekljarske sekcije, mojih 15 let klekljanja in kako pomembne so besede gospe Anke: „To ni dobro, parajte!“ Veliko let pa tudi veliko dela. Premnoge ure, dnevi in noči nad bulo, veliko učenja, vprašanj, klekljanja in paranja in trganja. Pa tudi obilo zadovoljstva, veselja in navdušenja, ko bi se gotova čipka snela z bule.

Klekljanje za nas ni način zaslužka, mi klekljamo, ker to rade delamo. Gospa Ana Dešković je na odpiranju naše razstave najboljše opisala, kaj nas motivira in inspirira. Ob čipki smo si delile vesele in žalostne trenutke, poskušale pomagati druga drugi. Vsa ta leta druženja so nekatere med nami zelo zbližala, nekatere oddaljila, saj tako je pač življenje.

Zahvaljujem se Milici Topić, Višnji Delić, Vjeri Šušmelj, Olgi Tomić, Jani Čaleta, Bredi Noveljić, Žaklini Lendić, Anni Čaleta in Dragici Marinović za vsa ta leta druženja, za trud, potrpežljivost, za delo v sekciji in še posebno za številne lepe čipke, ki so jih nesebično darovale našemu društvu in sekciji.

Katica Kaštelan

REDNI LETNI OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA „TRIGLAV“ SPLIT

Dne 17. februarja letos se je ob 18.00 uri v prostorih Slovenskega kulturnega društva „Triglav“ Split obdržal redni letni občni zbor. Po sprejemu Poslovnika o delu in izvoljenem delovnem predsedstvu je podano poročilo o delovanju društva v letu 2015.

Iz poročila je bilo razvidno, da se je društvo v letu 2015 predstavilo s 49. nastopi v Splitu, v Sloveniji, v raznih krajih na Hrvaškem ter tudi v Bosni in Hercegovini.

Razgibanost se je čutila v prostorih društva vse delovne dni v tednu, ko so v večernih urah po sekcijah organizirane dejavnosti. Voditelji in vsi aktivni člani so zaslužni za dosežke kulturnih dejavnosti, ki smo jih pokazali javnosti. Tudi v dopoldanskih urah so bili prostori društva odprti za člane in druge obiskovalce. Ob sobotah so se v prostorih društva učili slovenščine in družili v delavnicah Kekci, najmlajši člani društva.

V prejšnjem letu nas je dvakrat obiskal minister Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, ki nam je pomagal pri reševanju vprašanja poslovnega prostora. Branko Roglič, častni generalni konzul RS v Splitu, je v februarju lani s svojim podpisom na pogodbi o kupoprodaji končno rešil vprašanje našega prostora.

Mešani pevski zbor, naša najbolj številna sekcija, se je devetnajstič udeležil revije »Primorska poje« in Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, nastopil je pa še v Dutovljah, Boljuncu, Mirni na Dolenjskem in v Tuzli.

Naše klekljarice so bile tudi zelo aktivne. Odmevna je bila njihova razstava na sejmu starih obrti in na sejmu cvetja v Dioklecijanovih kletih. Tradicionalno so nastopile na festivalih v Pagu, Idriji in Lepoglavi. Z najbogatejšim koticom na razstavnem prostoru so v najboljši luči prikazale razkošje svojih tkanih niti in obenem dostojno zastopale SKD Triglav Split.

Skupina ljubiteljev slikanja je svoja dela predstavila na razstavah v februarju ob Dnevu kulture. Udeležili so se tudi slikarskih koloniji v Turnju, v Selih pri Ajdovcu ter v Tuzli.

Pri vseh teh dogajanjih je bila prisotna tudi literarna sekcija z recitali.

Revija »Planika« je bila namenjena celotni slovenski skupnosti na področju naše Županije. Registrirala je vsa dogajanja vezana za društvo ter v fotografijah in tekstu obveščala o delovanju društva, povezovala društvo z ostalimi slovenskimi društvi in z institucijami, ki so vezane za obstoj Slovencev in slovenskih društev po svetu.

Dopolnilni pouk je deloval v treh dobni skupinah, ki tudi v tem šolskem letu nadaljujejo z delom. Kekci, najmlajši člani društva se učijo slovenščine, prirejajo prireditve ob Dnevu žena, zaključku šolskega leta, prihodu Miklavža. Bili so na pustnem karnevalu ter na edukativnih izletih na Braču in v Kninu.

Meseca maja sta pri nas nastopila KPD »Bazovica« iz Reke in Akademska folklorna skupina France Marolt iz Ljubljane.

Izvršni odbor je imel 9 sej, kar pomeni izredno zainteresiranost njegovih članov za uspešnost izvajanja dejavnosti društva. Na sejah se je največkrat odločalo o predlogih planiranih programov in projektov, o financiranju le-teh, nabavi inventarnih sredstev ter o drugi tekoči problematiki.

Vse aktivnosti društva so redno spremljali mediji.

V finančnem poročilu je bilo poudarjeno, da so finančna sredstva redno prihajala s strani Urada RS, Savjeta RH, mesta Splita in SDŽ. Prihodki in odhodki so bili na ravni prejšnjih let.

Poročilo je podal tudi Nadzorni odbor, ki je konstatiral, da se poslovanje in dokumentacija društva vodita pravilno.

V načrtu delovanja za 2016 leto je poudarjeno, da se bo poskušalo uresničiti isto število prireditev, dejavnosti in javnih nastopov, ki se bodo izvajali

skupno ali pa po posameznih sekcijah, ki so že vpeljane.

V načrtu so nastopi mešanega pevske zboru v Proseku (Italija), Kozini, Umagu, Šentvidu pri Stični in Novem mestu. Potrudili se bomo biti tudi dobri gostitelji Združenim MePZ iz Repentabora, Encijanju iz Pulja in Slovenčicam iz Tuzle. Slikarska skupina načrtuje več razstav in udeležb na kolonijah. Klekljarice se poleg rednih festivalov posebno pripravljajo za Svetovni kongres OIDIFE, ki bo letos v Ljubljani.

Dramska sekcija bo ob slovenskih praznikih obudila spomine na običaje.

Otroška skupina »Kekec« se uči slovenščine in prireja prireditve, v programu imajo več nastopov

in delavnic, v načrtu so obiski muzejev, za konec šolskega leta pa obisk ZOO vrta v Maksimirju. Oktobra zopet sledijo dnevi kruha, decembra pa pričakovanje Miklavža.

Upamo da se bo dobro sodelovanje s mediji nadaljevalo. Posebno T V mreža in TV Jadran nam v svojih oddajah namenjata precej prostora in tako kontinuirano prezantirata delovanje našega društva. Tudi radio Split in radio Sunce sta redno z nami. Žal svoje oddaje na radiju še vedno ne moremo imeti.

Predsednik

Mag. Cveto Šušmelj

Finančna poročila v barvah in kilogramih

Na prvi letošnji seji izvršnega odbora je predsednik Cveto Šušmelj ustno podal poročilo o lanskoletnem delovanju društva. Izčrpno je poročal o finančnem poslovanju, ki poteka zelo pedantno, ažurno in povsem transparentno. Vsa dobljena sredstva so porabljena v skladu s programom, namensko in varčno. O poslovanju so poslana potrebna poročila vsem subjektom, ki nas denarno podpirajo.

Ker tajništvo dela redno in brez kakršnih koli odlašanj, ni bilo težko zbrati vse potrebne dokumentacije in jo zložiti v registratorje kot dokazila o porabi sredstev. Da pa bi se le dobilo konkretno predstavo o tem, kako veliko je to delo (ki je – bodi sproti omenjeno – le zadnji delček opravil v tekočem letu), je tajnica Ana prinesla registrator, težak skoraj 3 kg, ki vsebuje finančna in delovna poročila z vsemo dokazili. V Ljubljano gre v zeleni barvi, v Zagreb pa v plavi; simbolično, mar ne?

Ana Matusinović

Slovo od starega...

Odpri oči, neznano novo leto!

Odpri oči, prijazno nas poglej!

Postani naš prijatelj, novo leto!

Daj nam roko in vodi nas naprej!

21. decembra smo se v prostorih društva s kratkim programom, v prijetni družbi in ob dobrem prigrizku, poslovili od starega leta in si od novega zaželeli, da bo naš prijatelj in nas varno vodil v zdravju, zadovoljstvu in sreči skozi sve svoje dni.

Pridružila se nam je tudi majhna delegacija iz našega prijateljskega Prešernovega Šibenika, pa nam je tako pesnica Marija Ivoš doživeto recitirala nekaj svojih pesmi.

Seveda ni šlo brez lepe pesmi našega zboru.

V.H.

Slovinci v Zadru

Kultura nas povezuje

Slovensko kulturno društvo „Lipa“ Zadar je v petek, 12. Februarja 2016 v Multimedijalni dvorani Mestne knjižnice v Zadru po redni letni skupščini obeležilo slovenski kulturni praznik, Prešernov dan. O pomenu tega dne je spregovorila tajnica Združene slovenske izseljenske matice Jasmina Ilič. Kratak esej o kulturi je povzela članica Lipe Zadar Andreja Malta in nastop zaokrožila z recitacijo lastne poezije. Z recitalom svoje poezije je navdušila tudi Marija Ivoš.

Z zvoki citer je praznovanje popestril nastop citrarskega kvarteta iz Slovenije.

Vsakdanje stvari

V organizaciji Slovenskega kulturnega društva Lipa Zadar je 10. decembra v Multimedijalni dvorani Mestne knjižnice v Zadru svojo novo knjigo *Vsakdanje stvari* (Svakodnevnosti) predstavila Andreja Malta.

Dvojezična izdaja

To je njena druga knjiga, njena prva knjiga je zbirka zgodb, ki nosi naslov *Lica i naličja ljubavi*. Andreja je članica društva zadrskih pisateljev ZaPis, Hrvaškega društva književnikov – ogranek Zadar in Slovenskega kulturnega društva Lipa Zadar. Piše poezijo in prozo, v slovenščini in hrvaščini.

„Vsakdanje stvari“ je dvojezična izdaja, pa na predstavljanje nismo prišli samo Slovenci, temveč tudi številni zadrski ljubitelji njenih del. Zbrane je pozdravil nekdanji predsednik Slovenske izseljenske matice, Janez Rogelj, ki je v svojem delovanju v tej ustanovi ves čas podpiral in se zavzemal za ustvarjalno delo izseljenih Slovencev - Slovencev zunaj meja matične domovine, za avtorje, ki oblikujejo t.i. izseljeniško literaturo. In Andreja Malta je tudi ena od njih.

Nikola Šimić Tonin, predsednik HKD Zadar, je tudi poudaril avtoričino osebno in književno "dvojnost", ter izzval Andrejino spretno, skozi blago ironijo in humor izpisano poezijo in prozo, skozi katero ona sodobno oblikuje svojo lastno literarno identiteto.

Na promociji smo slišali zadrškega kantautorja in kolumnista, Marija Padelina, ki je izvedel nekaj priložnostnih skladb, med njimi znano Kreslinovo »Preko Mure, preko Drave«.

V program se je predstavila tudi članica plesne skupine Nimeta iz Zadra Mirjam Mimi Dadić, a po promociji smo se prijetno družili na božičnem prigrizku, ki ga je organiziralo Slovensko kulturno društvo Lipa Zadar.

Vera Hrga

In memoriam Nevi Baranović

22.02.2016. nas je po dolgi in teški bolezni zapustila naša velika prijateljica društva Neva Šikić Baranović. Neva je rojena v Herceg Novem, osnovno in srednjo šolo je končala v Šibeniku. Bila je aktivna amaterska slikarka, igralka in pesnica. Prvo zbirko pesmi „Nike lipa riči“ je izdala 2008. Leta pisano v narečju. Bila je članica oddelka Matice hrvatske v Šibeniku in je nastopala na literarnih večerih, ki ih je prirejal Klub piscev.

Neva ni bila samo gošča na naših literarnih večerih, temveč tudi naša velika prijateljica. Vedno nas je obiskovala in spremljala vsa naša kulturna dogajanja. Posebaj se je veselila obiskom SKD-a „Triglav“ iz Splita, kjer v njihovem zboru poje njena prijateljica Sonja Mardešić-Žuži. Vsem Slovenkam v Dalmaciji posvetila je pesem: Kakva je to ljubav bila...

Njene pesmi so eruptirale iz tople, senzibilne duše in kontinuirano vesele narave, zato so prepričljivo pevne, pisane na šibenskem narečju, s prelepo štokavsko ikavico, govorom njenega otroštva, njene mladosti. Motivirane so z njeno neomejeno ljubeznijo, inspirirane njenim ljubljanim mestom Šibenikom in vsem kar ga obkroža.

Izjemno jo bomo pogrešali.

Mojca Bareša

KAKŠNA SE LJUBEZEN JE RODILA (odlomek)

Zaman se sprašujem,
kakšna se ljubezen je
rodila,
da je mene, mati
od krila tvojega,
toplega ločila.

Gledam vas
valovi zlati,
kot zibel
v kateri zibala me
mati.

Prevod v slovenščino V.H.

Obisk Slovenskega kulturnega društva Triglav v Splitu

Po preselitvi v Split se je mlajša generacija družine Doršner včlanila tudi v Slovensko društvo Triglav. Vsi skupaj smo se zbrali oktobra 2015 in obiskali splitske Slovence pri pouku slovenskega jezika, pri ljubeznivi učiteljici Veri Hrga.

Na priporočilo prof. Ane Pulko je naša vnukinja Yasmine Anika nadaljevala dopolnilni pouk slovenščine v Splitu. Veliko zadovoljstvo je bilo obiskati splitske Slovence v njihovih prostorih površine cca 300 m² s polivalentno dvorano in knjižnico - v nekdanjem predstavništvu tovarne Gorenje v Šibenski ul. 3, blizu stadiona Poljud. SKD Triglav je dobil prostor v zelo ugoden najem, zahvaljujoč plemeniti gesti častnega konzula RS v Splitu Branka Rogliča, ki je prostore odkupil.

Prvi vtis je gostoljubnost, ob obvezni kavi in prijateljskem pogovoru starejših, medtem ko so otroci pri pouku pridno izdelovali dekoracije za jesenske manifestacije društva, v isti delovni atmosferi kot pri nas, v sarajevskem društvu.

Urednica internega časopisa Planika Vera Hrga nam je dala v biblioteki nekaj številčk glasila SKD Triglav Split. Glasilo se tiska štirikrat v letu, a financira ga Urad za narodne manjšine Vlade Republike Hrvaške. Zanimivo je bilo prebrati novice o srečanju članov SD Cankar in SKD Triglav in zato so pretiskani v skrajšani prilogi.

Vodja potovanja Majda Šekli v št. 187 glasila Planika leta 2014 je napisala:

CAMERATA SLOVENICA V SPLITU

Na prijazno povabilo SKD Triglav je 31. maja leta 2014 naša "Camerata Slovenica" z dirigentko Melito Čičić gostovala v Splitu in s tem vrnila lanskoletni obisk Splitčanov v Sarajevu ....Zvečer smo imeli v lutkovnem gledališču celovečerni koncert, kjer je zbor zapel 14 pesmi, za uvod pa so se predstavili domači pevci z dirigentko prof. Tatjano Kurajica in kratkim programom ...

Član zbora Toni Skočir v isti številki je napisal:

LEP VIKEND PRI NAŠIH SLOVENCIH V SPLITU

Že dolgo smo se Cankarjevci iz Sarajeva želeli tesneje povezati z društvom Triglav iz Splita. Po lanskem gostovanju MePZ Triglav v Sarajevu, se je ta vez utrdila še z letošnjim gostovanjem MePZ "Camerata Slovenika" v Splitu ... Gospa Ana Matusinović je vrhunski vodič in vsi smo bili nad njenim predstavljanjem kulturnih in turističnih zanimivosti Splita navdušeni. Druženje v prostorih Društva je doživetje, ki ga ne bomo nikoli pozabili. Vse je bilo odlično, večerja – meni, petje, harmonika. Posebno nas je veselilo, da se nismo razdelili na "naše" in "vaše". Počutili smo se kot da se poznamo že leta in leta ...

Lektorica in tajnica društva Ana Matusinović je v št. 191 leta 2015 napisala:

SLIKARJI IN KEKCI SO POZDRAVILI POMLAD

Pozdrav pomladi, pozdrav 23. Obletnici društva so nam prinesli naši ljubiteljski slikarji z razstavo svojih najnovejših slik ... Razstavo je odprla učenka slovenščine Anika Yasmine Doršner, ki tudi veliko obljublja kot bodoča članica likovne sekcije. Za uvod v odprtje razstave je pozdrav vsem navzočim prinesla skupina Kekec – prava pomlad našega društva. V skrbno izdelanih cvetnih kostimov so otroci na cvetoči livadi uprizorili prisrčen prikaz prihoda pomladi ...

Na koncu upamo, da bomo nadaljevali srečanja v Sarajevu in v mediteranskem Splitu.

Zoran Doršner

Portret prijateljke: Yasmine Doršner

Slovenščina v Splitu

Izpopolnjevalci pouka slovenščine

Prvič sem se s slovenščino v Splitu srečala leta 1996, ko sem se kot 17 letnica odločila da oddidem na študij v Slovenijo. Sprejela me je učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine Vera Hrga in tedanji predsednik društva Boštijan Kordiš.

Na pouku se mi je zdelo kot da se pogovarjamo v kitajščini, nič nisem razumela, a sem se pridno učila!

To seveda ni bil moj prvi stik s slovenščino in Slovenci. Kot enomesečna deklica sem leta 1979 prvič obiskala Slovenijo, seveda se ničesar ne spomnim. Potem sem do sedmega leta redno odhajala na obiske v Slovenijo in se vanjo za vedno zaljubila! Takrat se tega res nisem zavedala! V juliju 1997 sem odšla na izpit iz slovenščine. Po nekaj tednih sem dobila potrdilo o uspešno opravljenem izpitu. Odšla sem v Ljubljano konec septembra 1997, srečna in zadovoljna. Bila sem lepo sprejeta. Pogovarjala se nisem, a sem se zelo hitro zavedala, da se bo treba naučiti pravih izrazov, izgovora, slovnice...vse to mi je bilo težko ....a nisem odnehala. Redno sem obiskovala kino ter poslušala angleščino, ki sem jo res dobro obvladala in prebiralala prevode v slovenščini. Določeni izrazi so se mi zdeli smešni, izgovorjava komplicirana, reči podobne, a različne,

smešne. Prosila sem ljudi okrog sebe, naj me popravljajo. Ob prvi obletnici prihoda v Slovenijo sem se začela zavedati kako nora in pogumna sem bila, da sem se sploh odločila za ta korak. Odhod v neznano z bežnim zanjem jezika. Po še enem letu sem se začela pogovarjati, prepričali su me da dobro govorim, a naj se še šolam. Tako sem se odločila da, ali bom govorila "tako kot se šika", ali sploh ne bom. Po dolgih letih sem se leta 2012 vrnila na Hrvaško, v Split! Razlogi so bili različni, vmes se je zgodilo življenje, z lepimi in manj lepimi dogodki. A vseeno diham vsak dan in veselim se življenju! Tako sem se po kratkem premisleku in nagovoru spet odločila na obiskovanje tečaja slovenščine, pri moji stari profesorici! Spet je ekipa zanimiva, način učenja inovativen, a vaja in druženje sta tiskot kar je za res pomembno! In se zgodi da mi kaka beseda uide :) A se moja zaljubljenost v Slovenijo ni zmanjšala, sedaj jaz prepričujem druge, da slovenščina sploh ni težka....delam tudi izpit za turističnega vodnika prav za Slovenske turiste.

Tako se mi je učenje večkrat obrestovalo in se še bo! Pridite in se nam pridružite na tečaju!

Ana Božulić

učenka pouka slovenščine

Pesnimo

Tukaj smo

Ne vem kam hitimo
Kot da nebesa nimajo meje
A mi vse hitreje in hitreje
V ambis drvim.

Tam na obzorju, do koder oči zrejo
kjer se nebo in morje objemata
Samo tanek curek življenja našega
vsakdanjega pulsira.

Pa spet ljubimo te modre odtenke
In mavrice mehke,
Zelene mehkebe in vse dobrote
Ki nam globoko oko zasolžijo.

Ana Šušmelj

*In pride dan,
ko se končajo zadnje upajoče sanje*
31.12.2015. ob 14.15 smo se na pokopališču
Lovrinac poslovili od nekdanjega člana

Edija Gantarja

Počival v miru!

SLOVENSKI ORLI FANTASTIČNI

Slovenski skakalci so v zadnjih letih razvabili obiskovalce in gledalce smučarskih poletov z odličnimi dosežki v Planici, kjer je kot po tekočem traku zvenela Zdravljica. Tako je bilo tudi ob sončnem marčevskem koncu tedna.

Zaključek svetovnega pokala v sezoni 2015/16 se je za slovensko reprezentanco in skupaj 110.000 euforičnih navijačev ob Letalnici bratov Gorišek začel in končal sanjsko.

V nedeljski tekmi je zopet zmagal Peter Prevc, Robert Kranjec je bil drugi.

Na izjemno tekmovalno zimo 2015/16 se je po zgodovinski sezoni s 15 zmagami, vsemi možnimi lovorikami in rekordi po slovesni podelitvi v Planici ozrl slovenski junak **Peter Prevc** in skušal opisati neopisljiva čustva, ki so ga prevevala od glasnem odzvenu Zdravljice pod Poncami. Z njim je himno prepevalo 33.000 grl, najprej za izjemno dvojno zmago na zadnji tekmi skupaj z **Robertom**

Kranjcem, za tem za mali kristalni globus za razvrstitev v poletih in kajpak na koncu še za najbolj čislano in težko pričakovano lovoriko - veliki kristalni globus. »Kaj takega najbrž ni doživelo prav veliko športnikov.«

Prevc je dejal, da

je po koncu tekme še bolj kot zadovoljstvo čutil olajšanje, da je naporenega ritma konec, kajpak pa je bil neizmerno vesel in ponosen na končno lovoriko, ki je bila po njegovih besedah lažja kot je pričakoval. »Zlati orel je bil težji,« je dejal.

Rekord gledalcev

Planica je na finalu svetovnega pokala pozdravila rekordno število obiskovalcev. V štirih dneh je novi Nordijski center Planico, ki je vrata uradno odprl decembra, priromalo rekordnih 110.000 navijačev (prvi dan 20.500, drugi 22.500, tretji 32.500 in četrti 33.000, nekaj pa tudi na sredin preizkus letalnice).

Novinarka Petru Prevcu (po 246-metrskem skoku): Bi šlo še dlje?

Prevc: Ja, kaj bi pa še radi?

Novinarka: Morda 252 metrov?

Prevc: Ja, pejte probat.

Izdelava mask v Etnografskem muzeju

Kekci pod maskami

Kekci smo na pustno soboto šli v Etnografski muzej v Splitu.

Ko smo prišli v muzej in si vse ogledali, nas je voditeljica odpeljala v zgornje nadstropje, kjer smo si najprej ogledali prezentacijo o maskah, kostimih in tradicionalnih festivalih na Hrvaškem. Potem nam je pokazala prave maske, izdelane iz lesa.

Ko je prišel čas za izdelavo mask, smo sedli za mize na katerih je bilo polno pisanega papirja in dekoracij. Voditeljica nam je dala obrise mask, ki so imele dve luknji za oči. Vsi smo začeli rezati in lepiti papirje, tudi učitelji so se pridružili. Moja maska je bila pisana, s pikami. Bilo je zelo zabavno in vsi so izdelali zelo zanimive maske. Ko smo končali smo se slikali z maskami, ki smo jih ponesli s seboj.

Yasmine Doršner
učenka dopolnilnega pouka slovenščine

'Moj prijatelj Mačkodlak'

Kekci so 16. januarja v Mestnem lutkovnem gledališču uživali v lutkovni predstavi o nenavadnem prijateljstvu. 'Moj prijatelj Mačkodlak' je prijetna in vesela otroška zgodba o mačjih pustolovščinah in deklici, ki odhaja živeti k teti, medtem ko je mama v bolnici.

Predstava je nastala po tekstu **Olje Savičević-Ivančević**, ki je **bil** lani nagrajen na Natečaju za najboljši dramski tekst "Mali Marulić".

Mamica je kakor zarja

Kekci, učenci pouka slovenščine, so tudi letos svojim mamicam, babicam in vsem ženam podarili šopek priložnostnih pesmic, recitacij, prizorčkov, misli in želja.

Že nekaj let zapored nas Kekci razveseljujejo s prireditvijo ob dnevu žena in materinskem dnevu. Tudi tokrat smo imeli priložnost prepričati se, kako marljivo se učijo slovenščine in veselo vadijo za prireditev. Veselo in sproščeno so recitali, peli in igrali. Vera je res lahko zadovoljna z njihovim napredovanjem. Prav nobene treme ni bilo čutiti. Kar nestrpni so bili, da nam olepšajo dan. Pa prav vsi so bili odlični.

Razen prireditve so ponudili na ogled tudi majhno razstavo portretov Prešerna, ki so jih risali ob kulturnem prazniku, in pa razstavo mask, ki so jih naredili v delavnici v etnografskem muzeju. Hvala Kekcem in «tetam», ki se tako pridno ukvarjajo z njimi.

12. MAREC 2016
OB 10.00 URI

SKD TRIGLAV SPLIT,
ŠIBENSKA 3

OTROŠKA PRIREDITEV

MAMICA
JE KAKOR
ZARJA

Bogat pano z izdelki Kekcev

VABLJENI

Unescov mednarodni dan materinščine

Unesco je 21. februar razglasil za mednarodni dan maternega jezika, in kot je v poslanici zapisala njegova generalna direktorica Irina Bokova, je letošnji poudarek na materinščini kot pomembnem gradniku kakovostnega izobraževanja in večjezičnosti.

Po besedah Bokove je materni jezik osnova za kakovostno izobraževanje, to pa pogoj, da ljudje dobijo moč v svojih okoljih. Prav to moč bi morali po njenem mnenju negovati, saj bi z njo odpravili neenakosti in poskrbeli za trajnostni napredek vseh.

Slovensko poslanico sta spisala ministrica za kulturo in predsednik Društva slovenskih pisateljev.

Julijana Bizjak Mlakar je v njej med drugim opozorila, da je materinščina najpomembnejši in najimunitnejši del kulturne dediščine naroda oziroma celotne skupnosti ter da je vprašanje spoštovanja materinščine eno ključnih vprašanj naše skupnosti.

“Materinščina je za večino ljudi nedeljivi del identitete posameznika in vezivo identitete narodne skupnosti, ki se oblikuje kot skupnost ravno na podlagi jezika, kulture ter seveda politične volje,

ki izraža samozavest te skupnosti,” je še zapisala ministrica, ki obenem podaja razveseljiv podatek, da se je lani število bralno pismenih prebivalcev Slovenije povečalo glede na podatke za leto 2014 z 58 na 70 odstotkov.

Brez maternega jezika brezimni izgnanci iz lastne domovine

Predsednik pisateljskega društva Ivo Svetina je zapisal, da jezik odrašča, zori, se plemeniti in bogati, a se nikdar ne postara. Ob tem je opozoril, da “naši materinščini grozijo pohaba, zloraba, posilstvo” in da “bomo največjo škodo storili sami sebi, če bomo zatajili svoj jezik. Ker vse manj bo držalo reklo, da čim več jezikov znaš, več veljaš, saj bomo brez svojega, maternega jezika sirote, brezimni izgnanci iz lastne domovine”.

“Četudi ni dneva, da bi ne umrl kateri od jezikov našega sveta, slovenščina živi in živi zapisana že skoraj pet stoletij,” pa je poudaril Svetina. Po njegovih besedah bi moral pogled na Slovar slovenskega knjižnega jezika v nas buditi posebno obliko nacionalnega ponosa. “V njem je neprecenljivo bogastvo, ki ga ni nikjer drugje,” je prepričan.

Mednarodni dan materinščine zaznamujemo v spomin na protest in smrt bengalskih študentov, ki so leta 1952 zahtevali uradno rabo njihovega maternega jezika. Unesco je z dnevom želel opozoriti na potrebo po ohranjanju kulturne in jezikovne raznolikosti po svetu. Po svetu danes govorijo okrog 6.000 različnih jezikov. Od tega jih po oceni Unesca polovici grozi, da bodo izginili. V Sloveniji ob slovenščini, materinščini večinskega prebivalstva, sobiva še več kot 50 materinih jezikov.

21. februar 2016

Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Tone Partljič in Ivo Petrić - dobitnika letošnje Prešernove nagrade

Tradicionalno so bile tudi letos na predvečer kulturnega praznika na državni slovesnosti v Cankarjevem domu podeljene Prešernove nagrade. Glavni nagradi sta prejela pisatelj in dramatik Tone Partljič ter skladatelj in umetniški vodja Ivo Petrić.

Dobitniki nagrad Prešernovega sklada so skladatelj in zborovodja Ambrož Čopi, režiser Janusz Kica, slikar Aleksij Kobal, pesnica Cvetka Lipuš, kiparka Mojca Smerdu ter igralka, plesalka in performerka Katarina Stegnar.

Prešernovo nagrado za življenjsko delo prejme humorist in satirik Tone Partljič, ki si je vedno želel predstaviti obe plati življenja, veselo in žalostno, humor pa mu večkrat služi kot obrambni mehanizem. S humorjem se počuti svobodnejšega, pravi, saj meni, da lahko tako pove več kot drugi. Partljič se je rodil leta 1940 v Mariboru. Leta 1965 je diplomiral na Pedagoški akademiji v Mariboru in nato poučeval v Sladkem Vrhu. Od leta 1971 je bil dramaturg v Drami Maribor, od leta 1987 umetniški vodja, najprej v MGL-ju, nato v ljubljanski Drami. Dvanajst let je bil poslanec. Začetki njegovega pisanja segajo v 60. leta. Objavil je veliko odmevnih proznih in dramskih del, scenarijev za televizijske in radijske igre ter filme, znan je tudi po mladinskih delih. Zaradi pogoste komičnosti v delih so ga, kot pravi, številni označili za ljudskega dramatika in štajerskega humorista. Po njegovem mnenju se vesela in žalostna maska, ki so ju s pridom uporabljali že v grškem gledališču, dopolnjujeta. Tako je obe mogoče najti v vseh njegovih delih, tudi v znani komediji Moj ata, socialistični kulak. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med drugim Glazerjevo nagrado za življenjsko delo, za Kulaka pa Grumovo nagrado in nagrado Prešernovega sklada. Leta 2010 je izdal avtobiografijo Hvala vam, bogovi, za te blodnje, predlani je izšel njegov zadnji roman Sebastjan in most.

Opus Iva Petriča se razteza od začetnih neoklasicističnih odmevov prek avantgarde do vrnitve k tradiciji. Glasba mu je bila življenje, z njo ves čas živi in si ne zna predstavljati, da se z njo ne bi ukvarjal. Leta 1931 rojeni Ljubljčan je že kot študent na Akademiji za glasbo igral v radijskem orkestru oboo in angleški rog. Že tedaj se ni zadovoljil z ustaljenimi oblikami akademskega življenja in bil med prvimi pobudniki Kluba komponistov. Leta 1958 je sledilo skladateljsko združenje Pro Musica Viva, ki je prelomno poseglo v slovensko glasbeno ustvarjanje. Štiri leta pozneje je bil med soustanovitelji komornega ansambla (leto 1963 so ga poimenovali po Slavku Ostercu), ki ga je tudi vodil. Med letoma 1979 in 1995 je bil umetniški vodja Slovenske filharmonije, deset let je deloval kot tajnik Društva slovenskih skladateljev.

Posvečal pa se je tudi založništvu in prispeval k utrjevanju sodobnega slovenskega skladateljskega potenciala. Bil je vodja pri Društvu slovenskih skladateljev in profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Njegov izredno širok in raznovrsten ustvarjalni opus obsega več kot 190 skladb, od komornih, simfoničnih do solističnih skladb, v tradicionalni kompozicijski slog pa je vnašal nov zvok svežih barv.

Priredila: V.H.

Zmajčki rastejo

POSTOJNA – Kaže, da »zmajčki rastejo«, sporočajo iz Postojnske jame veselo novico o tako pričakovanih potomcih človeške ribice. Posneli so jajčeca v razvoju, z vidnimi delitvami celic. To sta ob obisku jame potrdila tudi strokovnjakinja za biologijo človeške ribice, Lilijana Bizjak Mali z ljubljanske biotehniške fakultete in Stanley Sessions, molekularni biolog ter strokovnjak za področje integrativne biologije dvoživk na Hartwick collegeu v državi New York.

Pričakujejo jih 55

Zanimanje za ribico je izjemno, celo presenetljivo, sporočajo iz Postojne. Ljudje iz vse Slovenije dnevno zanima stanje v akvariju, obiskovalci Postojnske jame pa z navdušenjem spremljajo celo žive posnetke iz akvarija in seveda sprašujejo, kdaj bodo zmajčki in koliko jih bo.

Koliko od trenutno 55 jajčec se bo razvilo v mlade ribice, niti ugledna obiskovalca ribice nista mogla napovedati. Jajčeca so namreč šele v prvi fazi razvoja, ki je pri človeški ribici precej daljša kot pri drugih repatcih, tudi do dva tedna. Prvi fazi sledita še dve, na razvoj pa vpliva tudi temperatura vode. Pri temperaturi 11 °C traja proces najmanj 120 dni, v naši jami pa je voda hladnejša (9 °C), zato bo proces

zagotovo še daljši. Zmajčki nas bodo torej še pustili čakati.

Pojavili so se sovražniki

Zanimanja za jajčeca pa žal niso pokazali le dnevni obiskovalci jame, ampak tudi domačini – postrance, drobni rakci. Njim namreč jajčeca pomenijo eno največjih poslastic, zato se vztrajno poskušajo dokopati do njih. Prav pri tem znova opažajo ribičine neverjetne, skoraj nadnaravne sposobnosti in ganljivi materinski nagon, saj kljub pomanjkanju vida (za zdaj) uspešno preganja podzemne vsiljivce. Da bi le zdržala, mama »zmajevka«.

Slovenske novice 25.02.2016

Avtor: K. K.

Slovo Umberta Eca

V starosti 84 let je odšel Umberto Eco, eden največjih evropskih intelektualcev, pisatelj, filozof in znanstvenik svetovnega slovesa, ki je znal združevati modrost preteklosti in neizčrpno zmožnost napovedovanja prihodnosti.

Eco je svetovno slavo požel pri osemindesetih letih z romanom *Ime rože*, z »apokaliptično kriminalko«, kot ga je označil sam, ki je čez noč postal svetovna uspešnica, po katerem je posnet tudi film.

Italijanski sodobni pisatelj Umberto Eco se je rodil januarja 1932 v malem piemontskem mestu Alessandria. Po šolanju pri salezijancih in študiju srednjeveške filozofije in književnosti na torinski univerzi, kjer je doktoriral leta 1954 z disertacijo o problematiki estetike v opusu Tomaža Akvinskega, je bil nekaj časa urednik kulture na RAI, predaval je na univerzah v Torinu, Firencah, Milanu.

Leta 1971 je zasedel profesorsko mesto na bolonjski univerzi, kjer se je od proučevanja estetike kmalu usmeril k proučevanju komunikacijske teorije in semiotike. V akademskem svetu so nespregledljiva njegova dela *Odprto delo*, *Odsotna struktura*, *Teorija semiotike*, *Meje interpretacije*,

Interpretacija in nadinterpretacija.

Kaj so bili in kako so izgledali ideali lepega in grdega od antike do sodobnosti opisuje v *Zgodovini lepote*, *Zgodovini grdega*, *Vrtincu seznamov*.

Med romani so poleg *Ime rože* najbolj znani njegovi: *Foucaultovo nihalo*, *Otok prejšnjega dne*, *Baudolino*, *Skrivnostni plamen kraljice Loane*, *Praško pokopališče* in zadnji iz leta 2015 *Numero zero* (Številka nič).

Vsi romani, razen zadnjega, so prevedeni tudi v slovenščino.

Častni doktorat ljubljanske univerze

Leta 2007 mu je ljubljanska univerza podelila častni doktorat. Ob tej priložnosti je na predavanju v Cankarjevem domu z značilno blago ironično humornostjo povedal: »Sem znanstvenik, ki ob koncu tedna piše romane, namesto da bi igral golf.«

Častni doktorat so Ecu podelile številne univerze, od moskovske Lomonosova, pariške Sorbone in londonskega kraljevskega kolidža za umetnost do buenosaireške, varšavske, newyorške, berlinske, telavivske, atenske in številnih drugih. Kot predavatelj je gostoval na univerzah Harvard, Yale, Columbia, Cambridge in Oxford.

Priredila V.H.

Slovenski fotograf bo zaslužen, če bo Slovenka prva dama ZDA

Če bo Melania Trump v Beli hiši kot prvo damo ZDA nasledila Michelle Obama, se lahko zahvali velikemu naključju, ki se je zgodilo leta 1987 v Ljubljani.

„Odhajal sem z modne revije v Ljubljani in jo zagledal pred neko stavbo. Verjetno je čakala prijateljico,” je v osebni izpovedi za Reuters dejal slovenski fotograf Stane Jerko. „Opazil sem jo, ker je bila visoka in vitka. Pristopil sem do nje in ji predlagal poskusno fotografiranje.”

Rezultat so bile črno-bele fotografije takrat 17-letne Melanije Knavs, ki so bile začetek njene manekenske kariere. Ta je potekala od Milana do New Yorka, kjer je leta 1998 na neki zabavi spoznala Donalda Trumpa, danes glavnega kandidata Republikancev za mesto predsednika ZDA.

Dva pijančka gresta domov iz gostilne in se izgubita. Srečata policaja in ga prvi vpraša: "Ej ti, a nama poveš, kje smo." Policaj odgovori: "Kako si dovolita, a vesta kdo sem jaz?" Pa pravi drugi pijanček: "Nič ne bo, midva ne veva kje sva, ma ta tip ne ve niti, kdo je!"

"Dobrodošla!" pozdravi Marko svojo taščo na vhodnih vratih. "Koliko časa boste ostali pri nas?" "Dokler vama ne bom šla na živce." "A samo tako na kratko ste se oglasili?"

V Trumpovi kampanji priredili podatke

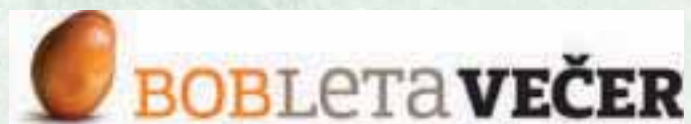
Čeprav njena zgodba ni ravno „prek trnja do zvezd“, pa je življenje soproge ameriškega multi milijarderja daleč od njenih skromnih korenin v Sloveniji, piše Reuters.

Melania je tretja žena enega najbolj bogatih in vplivnih Američanov. Prebivalci Sevnice, malega mesteca v jugovzhodni Sloveniji, trideset kilometrov oddaljenega od hrvaške meje, kjer je Melania odrasla, pravijo, da je njen oče prodajal avtomobilske dele, mama pa je delala v tovarni kot šivilja otroških oblačil. V Trumpovi predsedniški kampanji so Reutersu pojasnili malo drugače, in trdijo, da se je Melanija že s petimi leti ukvarjala z manekenstvom. Oče naj bi bil manager v nekem avtomobilskem podjetju, mama pa modna oblikovalka. „Oče nikoli ni bil komunist,” je za Reuters dejala predstavnica Trumpove predsedniške kampanje in se tako odzvala na govornice.

Melania je zaradi lažje izgovorjave svoj priimek v ZDA spremenila v Knauss. Od leta 1992 naprej ni naredila nobenega koraka nazaj. V Sevnici se ne spomnijo, da bi jo v zadnjih letih kdaj videli. Je pa zato Melania leto dni po poroki s Trumpom zdravstvenemu domu podarila denar za ambulantno vozilo. Nekateri ugibajo, da bi lahko druga donacija sledila, če bo Trump postal predsednik ZDA.

Jerko, danes 78-letnik, ki ima še vedno spravljene njene črno-bele fotografije, pravi: „Prepričan sem, da bo srečna, če njen mož postane predsednik ZDA. Mislim, da bo ponosna na njegove dosežke, verjamem pa, da sem tudi sam vsaj malo zaslužen za njen uspeh.”

<http://www.bralnica.com/aktualno/kviz-kako-dobropoznas-slovensko-knjizevnost/>

„Slovinci lažje oproščamo lopovščino kot pa uspeh, morda tudi zaradi tega, ker imamo nekaj tihotapskega v genih od Martina Krpana naprej. Dejstvo pa je, da Slovenci oprostijo vse, le uspeha ne!”

Ivo Boscarol, bob leta 2015

